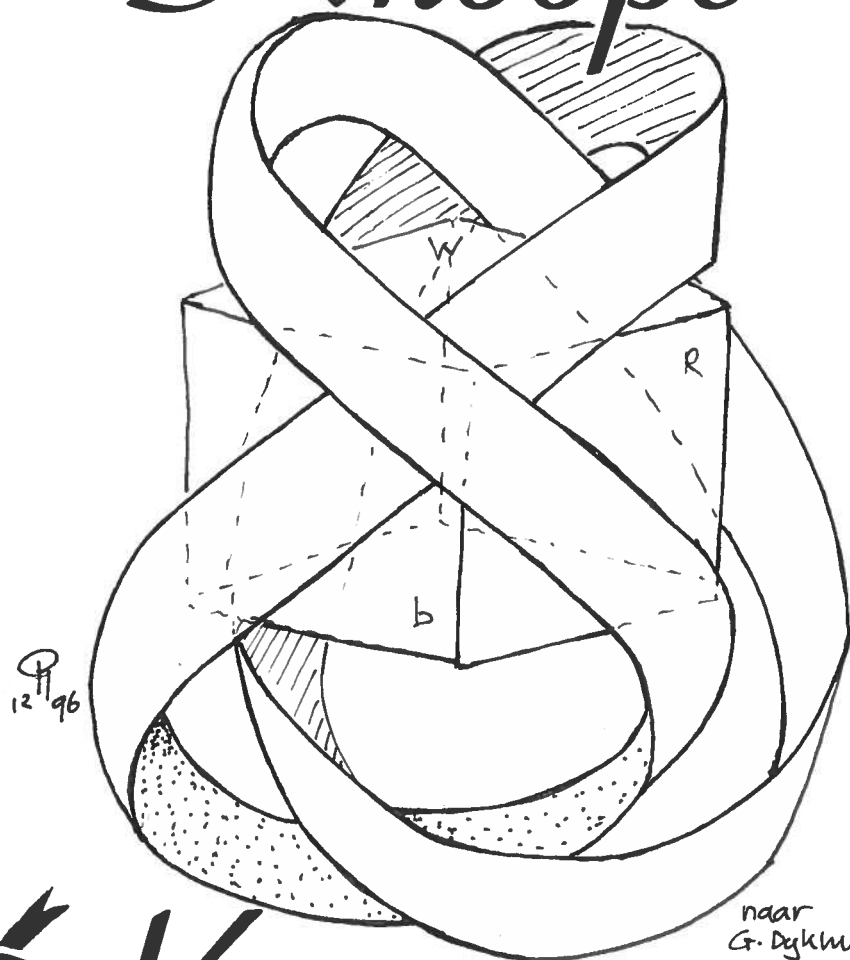

No.25 December 2000

Het Knoope

naar
G. Dykhuis

Knauwertje

Van De Redactie

*There are doughnuts and doughnuts
With knots and with no knots
And many a doughnut
So nuts that we know not*

Grook van Piet Hein

Zo, geachte knoperd! Welkom bij het einde van een era. Hier houdt, wat mij betreft, *Het Knooeknauwertje* op. Knopen en de daarbij onlosmakelijk verbonden knoperds zullen nog wel even door gaan, zeker weten. Alleen zullen die onderwerpen niet meer door mij beschreven worden, ook zeker weten. Of dat jammer is weet ik niet (zeker) en daar wil ik ook verder niet over mauwen. Ik ben dit blaadje in de zomer van 1996 als bindmiddel begonnen en moet hier in de eerste zomer van dit millenium konstateren dat alle bindingen eindig zijn. Helaas, maar dat is gewoon zo. Waren er nog reacties op het ter ziele gaan van het blad? Jeps, een heleboel. Van over de hele wereld en zelfs vanuit het Nederlandstalige gebied. Veel? Drie stuks, maar ik zal je niet vertellen wie de moeite gedaan heeft, want ze weten zelf ook wel wie ze zijn.

Dan nog een woord van anonieme dank aan allen die, op welke manier dan ook, hebben bijgedragen aan de totstandkoming van zo'n 630 bladzijden "Nederlandstalige" knoop literatuur. Het gaat te ver om alle namen te noemen. We hebben ook gewoon teveel meegemaakt; de brexpo, de lezingen van Jan en Ria, Twee keer Terschelling, "Een Wereld vol Knopen", we hebben ook getracht om de anonieme knopenleggers der lage landen wat op de kaart te zetten.... Laat er niemand zijn die zegt dat er niets gebeurt.... tenzij die opstaat om te zeggen dat ie nu het voortouw neemt....

En voor mij? Ach, mijn knoop wereld blijft gewoon doorgaan. Ik heb de originele platen van ABOK in mijn handjes gehad, de originele Bushby doorgebladerd, geniale knooppensen ontmoet (die ik liever nooit meer ontmoet), Groenlandse Eskimo en Borneo Iban knopen zien binden, enzovoorts, enzovoorts. Er rest me daarnaast genoeg om de rest van mijn leven met knoopjes te spelen, maak je daarom maar niet ongerust over mijn knoopplot. Voordat ik afsluit wil ik nog even mijn hoofdstelling uit de knopoleggie belichten: dat het binden van knopen aan individuen een persoonlijke voldoening schenkt, maar dat het organiseren van knoperds een zinloze bezigheid is. Dus laat de knoperd dan maar zijn eigen plezier uit zijn eigen knopen halen, zou ik zo zeggen. Ik spreek daarentegen wel de wens uit dat alle lezers van *Het knooeknauwertje* een net zo spannende reis van knoopavonturen mogen meemaken als die van mij reeds geweest is. Maar zoals ik al zei: het binden van knopen is een persoonlijke beleving. Dus wat het uitkomen van die hoop betreft,heb je de touwtjes in eigen handen.

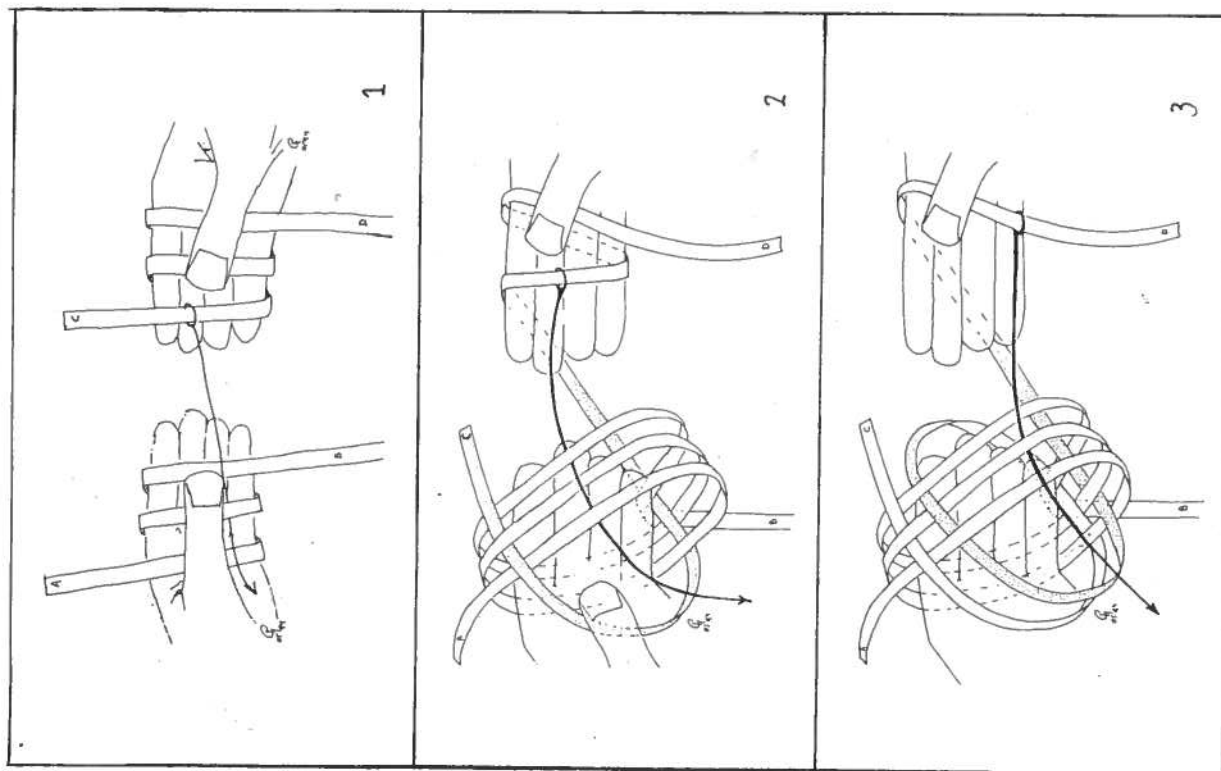
Op de Valreeps knoop nog een hartelijk welkom aan een nieuwe lezeres:
schiemanswerk docente Frederica Huizenga uit Harlingen.
Hé knoop ze!

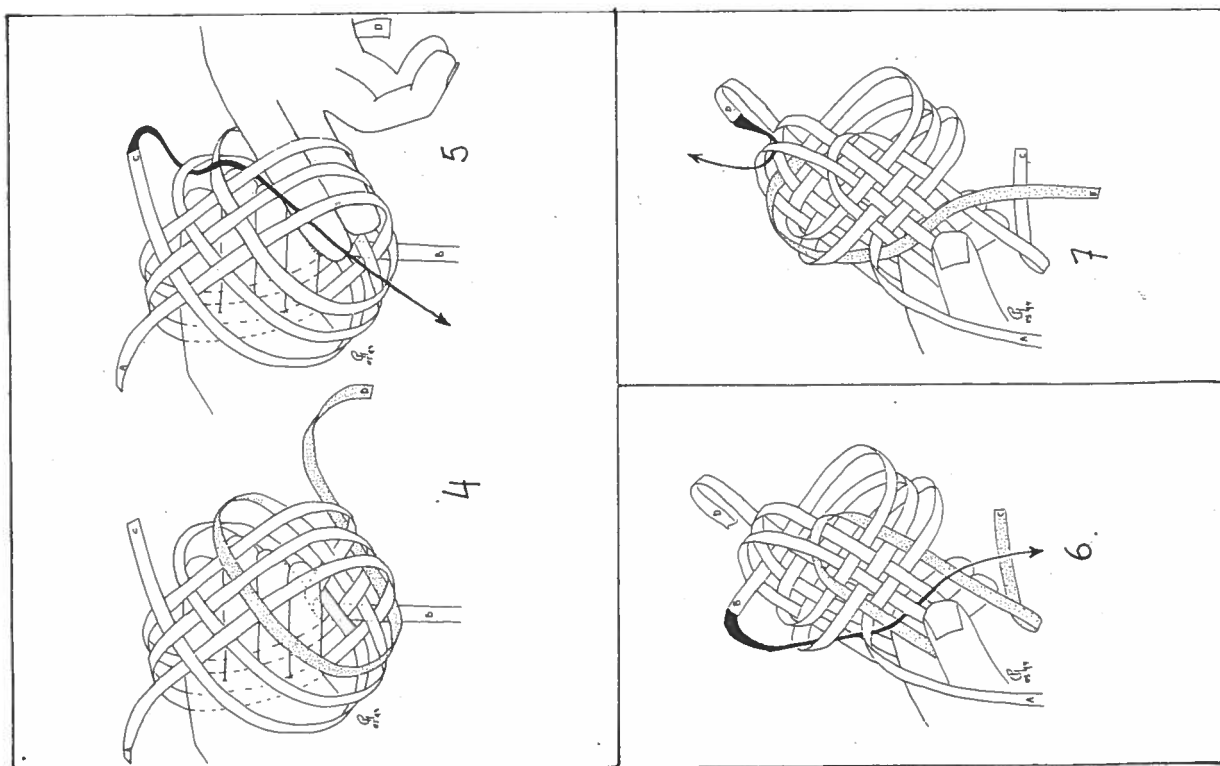
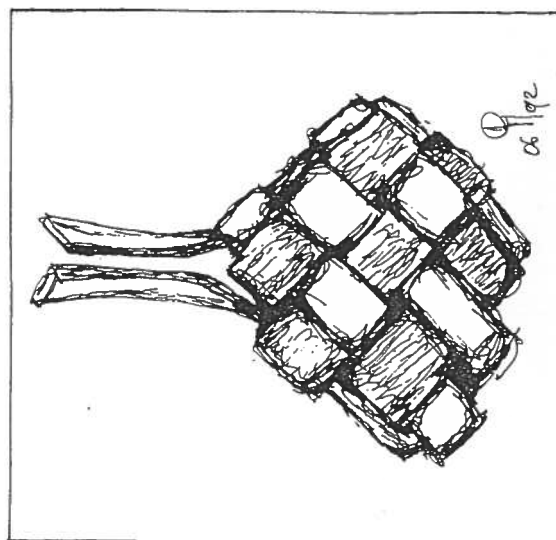
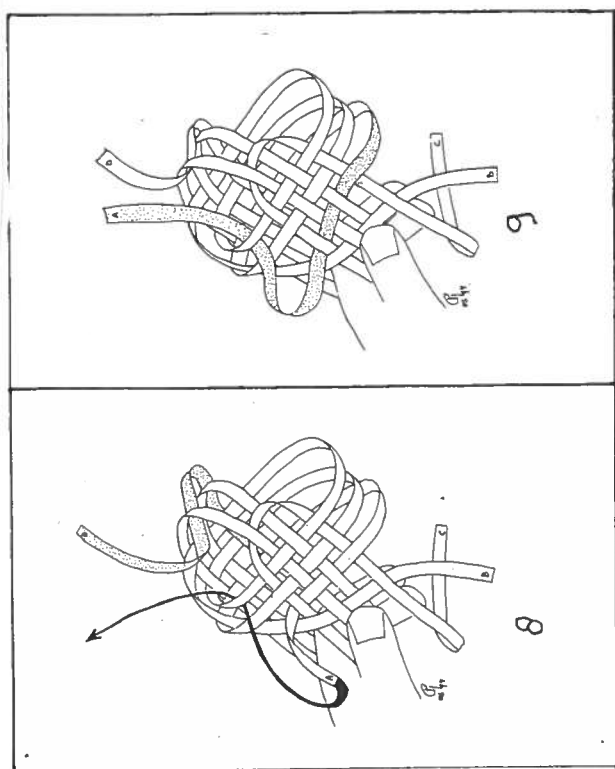
Pieter.

Van Kalimantan En Ketupats

Tijdens de zomer had ik beloofd om wat over de knoopjes te vertellen die ik tijdens een of andere huwelijksreis op Borneo had gevonden. Laat het eerst gesteld zijn dat er ongelooflijk veel knopen te vinden zijn op die tropische eilanden. Er zijn dan ook een groot aantal boeken over de technieken van mandenmakerij, vlechten enzovoorts geschreven. Ik vind het zeer bewonderingswaardig wat vele van die auteurs uit de knoopbrei hebben weten te trekken. Het is inderdaad een gegeven dat er nog steeds ongelooflijk veel met rotan, palmbladen, kokos en bast gewerkt wordt. Dat levert een waar walhalla voor de knopenonderzoeker op, maar vele van de knopen die je treft zijn ongelukkig in elkaar gerammelde konstrukties. Het is alsof men er niet om geeft of een bindsel om een paalwoning vast te zetten een Half Steekje meer of minder telt.

De ceremoniële knopen daarentegen is een ander verhaal. Die worden zeer nauwgezet gebonden. Zo bijvoorbeeld ook de zogenaamde *ketupats*. Dat zijn "doosjes" van palmbladeren, waarin rijst enige uren gekookt wordt totdat het een solide klompje wordt. De ketupats komen in alle soorten en smaken voor. Het kunnen soms heel ingenieuze knoopsels zijn, maar soms voldoet ook de doodgewone Dubbele Turkse Knoop. In 1992 had ik eens de *Ketupat Lebaran* ontmoet en die kom ik nu onder de naam *Ketupat Kumang* in Serawak tegen. In de plaatjes bij dit artikel kun je zien hoe een dergelijk mandje in bijvoorbeeld plat verpakkingsmateriaal te maken.

Het Knoop Alfabet Der Blinden

In The Pictorial Gallery of Arts (hoofdstuk 10) uit 1861 verscheen onderstaand anoniem artikel over een mogelijk blindenschrift. Dit knopenschrift is in de loop der jaren door diverse knopenboeken auteurs als curiosum genoemd, onderstaande bron echter niet. Hieronder volgt een vrije vertaling van de originele inhoud.

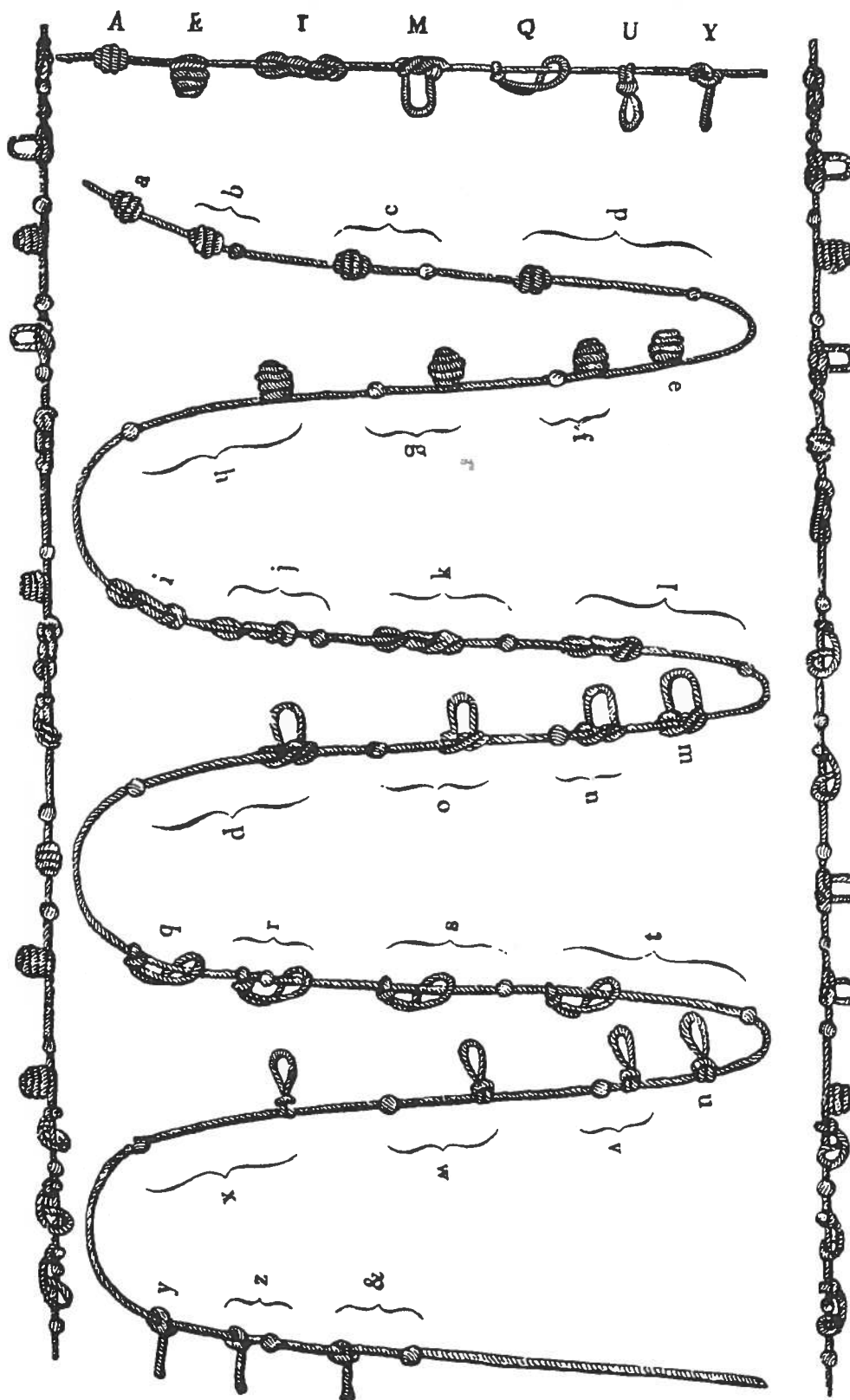
Een uiterst merkwaardig type “touw-Alfabet” (Fig1392) is enige jaren geleden door twee patienten van het Edinburgh blindenhuis ontwikkeld. Een leraar David Macbeath, en een de geleerde Robert Mylne genaamd. Hun eigen beschrijving van dit alfabet is als volgt:

Het touw-alfabet is geheel afhankelijk van de vormgeving van knopen. Hun vorm, grootte en situatie geven de elementen van taal weer. De letters van ons alfabet worden in 7 klassen ingedeeld, welke door middel van bepaalde knopen of andere kenmerken worden bepaald. Iedere klasse bestaat uit 4 letters, behalve de laatste klasse. Die telt slechts 2 letters.

De eerste klasse, de A-klasse wordt gekenmerkt door een grote ronde knoop, de tweede de E-klasse wordt bepaald door een knoop die loodrecht van het touw afstaat. De derde klasse, de I-klasse, bestaat uit een serie “drummerboy plaits”. De vierde, of M-klasse is een eenvoudige lusknop. De vijfde, of Q-klasse, kent een lus met een lijn erdoorheen. De zesde of U-klasse, kent een lusknop met netknop erop gestoken. De zevende klasse is de Y-klasse, die een verdraaide lusknop kent.

De eerste letter van iedere klasse wordt herkent door de eenvoudige karakteristiek van de klasse. De tweede letter door de karakteristiek met een gewone knoop er in de buurt. De derde letter door de karakteristiek met een gewone knoop op een halve duim ervandaan. De vierde letter wordt bepaald door de karakteristiek met een gewone knoop op een duimlengte ervandaan. Met andere woorden. A is dus gewoonweg een grote ronde knoop. B is een grote ronde knoop met een gewone knoop er dichtbij. De letter C wordt bepaald door een grote ronde knoop met een gewone knoop op een halve duim ervandaan. De letter D is een grote ronde knoop, met een gewone knoop op een duimlengte verwijderd enzovoorts. Het geknoopte koord wordt op een vertikaal frame opgerold, dusdanig dat de lezer het koord kan lezen.

Over het algemene karakter van dit touwalfabet zeggen de schrijvers: Het zal wel voor een ieder duidelijk zijn dat het gebruik van dit alfabet moeilijk is, maar men moet niet vergeten dat er geen enkel vergelijkbaar systeem is dat dat aan hetzelfde verwijt bloot staat. Daar staat tegenover dat er waarschijnlijk geen enkel systeem te vinden is dat minder moeizaam te leren zal zijn door een persoon van gemiddeld intellect. En dat binnen een uur om voor de rest van eens leven niet meer vergeten te kunnen worden. De uitvinders van dit schrift geven de zekerheid dat noch de pen noch de pers met grotere precisie ideeën zullen kunnen voortbrengen. Naast de belangrijke eigenschappen van eenvoud een nauwkeurigheid, hetgeen hun methode beide in zich bergt en in hetwelk het nog niet voorbij gestreefd is, bevat het tevens een aantal andere minder belangrijke maar nog steeds opzienbarende voordelen. Die voordelen zijn zo sterk dat het niet zijn gelijke gevonden heeft.

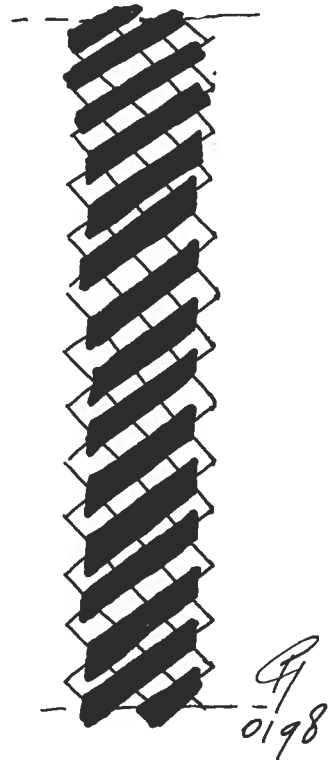
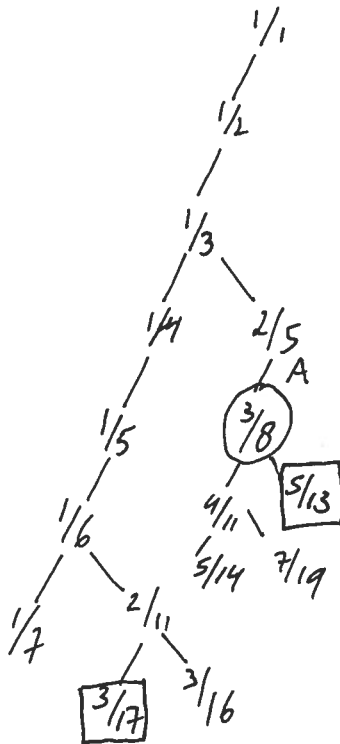
1392.—String-Alphabet, for the Blind.

Die Gruwelijke Grommers

Wel eens stilgestaan bij het feit dat een grommertje soms wel, soms niet goed gaat? Hoe zou dat toch komen? Wel eens van de RKT gehoord? Dat DLA (*Drie Letter Acronym*) staat beter bekend als de *Regular Knot Tree*. Maaruh, die heeft toch met Turkse Knopen en zo te maken? Ja en nee, moet je eens opletten wat er nu gaat gebeuren.

Als je een grommer begint te maken, wat doe je dan? Nou, je slingert het werkende part een aantal malen rond het staande part. Als je een uitgedraaid kordeel gebruikt dan blijft er bij fatsoenlijk touwwerk meestal nog mooi een vore over waar de laatste tier netjes invalt. Ja, dat is vaak zo, maar als je toevallig niet met van dat fraaie voorgevormde materiaal werkt, dan is het maken van een 3-, 6 of 87-strengs grommer soms een puzzel. Die grommer schijnt te moeten groeien en groeien, maar komt niet uit....grrrr grommer. Weet je meteen waar die naam vandaan komt..... in het Nederlands dan toch.

Leg je grommer eens plat, dan zie je dat grommers net Reguliere Knopen zijn. Feitelijk zijn het Reguliere Knopen met een hele speciale kodering: de Grommer Kodering. Hieronder zie je een 3-strengs grommer van 17 bochten en een 5-strengs grommer van 13 bochten. Ernaast staan de paden die je in de RKT moet afleggen om er te komen. Welk pad ga je moeten afleggen als je bij A de afslag mist?? Waarom kun je dan enkel maar een 14 bochterik krijgen als je insisteert op je 5 parten? Goeie vraag he? Denk er maar eens over na. Het heeft van alles met de 12de eeuwse Italiaan Fibonacci en konijnen te maken

Expandeerbare Geneste Knopen

Obviously the "new" Theory of Braiding is nothing but a reduction of the beauty of real knots to the banalities of 4-valent graphs and modular arithmetical manipulations from number theory. Who else than a mathematician could be enchanted by such tripe?

Zoals je vast wel weet kun je een Turkse Knoop van p parten en b bochten heel makkelijk naar een andere Turkse Knoop expanderen. Als je dat niet weet, moet je er KK13 en KK14 maar eens op na slaan. De vraag of je dat ook voor een (Symmetrische) Geneste Knoop (B, A, x, y) kunt doen dringt zich op. Het antwoord is bevestigend, doch er zitten een aantal "maar-en" aan vast. Laten we eens enige van die expandeerbare Geneste Knopen ontmoeten.

We beginnen simpel. Kijk maar eens naar de serie (uitgetekend op de volgende 2 paginas):

$$(1,2,1,3) \rightarrow (2,2,3,1) \rightarrow (3,2,5,3) \rightarrow (4,2,7,1) \rightarrow (5, 2, 9, 3) \rightarrow (6,2,11,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B,2,2B-1,3 \text{ of } 1) \rightarrow \dots$$

Dit zijn allen enkelstrengige gevallen van Geneste Knopen. Bestaat er nog een dergelijke serie, voor $A > 1$, waarbij A de nestendiepte van de Geneste Knoop is? Jeps, er zijn feitelijk nog een heleboel van die series, namelijk:

$$\begin{aligned} &(1,2,1,1) \rightarrow (2,2,3,3) \rightarrow (3,2,5,1) \rightarrow (4,2,7,3) \rightarrow (5,2,9,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B, 2, 2B-1, 1 \text{ of } 3) \dots \\ &(1,2,3,1) \rightarrow (2,2,7,3) \rightarrow (3,2,11,1) \rightarrow (4,2,15,3) \rightarrow (5,2,19,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B, 2, 4B-1, 1 \text{ of } 3) \dots \\ &(1,2,3,3) \rightarrow (2,2,7,1) \rightarrow (3,2,11,3) \rightarrow (4,2,15,1) \rightarrow (5,2,19,3) \rightarrow \dots \rightarrow (B, 2, 4B-1, 3 \text{ of } 1) \dots \\ &(1,3,3,1) \rightarrow (2,3,9,3) \rightarrow (3,3,15,1) \rightarrow (4,3,21,3) \rightarrow (5,3,27,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B, 3, 6B-3, 1 \text{ of } 3) \dots \\ &(1,4,3,1) \rightarrow (2,4,11,3) \rightarrow (3,4,19,1) \rightarrow (4,4,27,3) \rightarrow (5,4,35,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B, 4, 8B-5, 1 \text{ of } 3) \dots \\ &(1,5,3,1) \rightarrow (2,5,13,3) \rightarrow (3,5,23,1) \rightarrow (4,5,33,3) \rightarrow (5,5,43,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B, 5, 10B-7, 1 \text{ of } 3) \dots \\ &\dots\dots\dots \\ &(1,A,3,1) \rightarrow (2,A,2A+3,3) \rightarrow (2,A,4A+3,1) \rightarrow (4,A,6A+3,3) \rightarrow (5,A,8A+3,1) \rightarrow \dots \rightarrow (B,A,2A(B-1)+3, 1 \text{ of } 3) \dots \end{aligned}$$

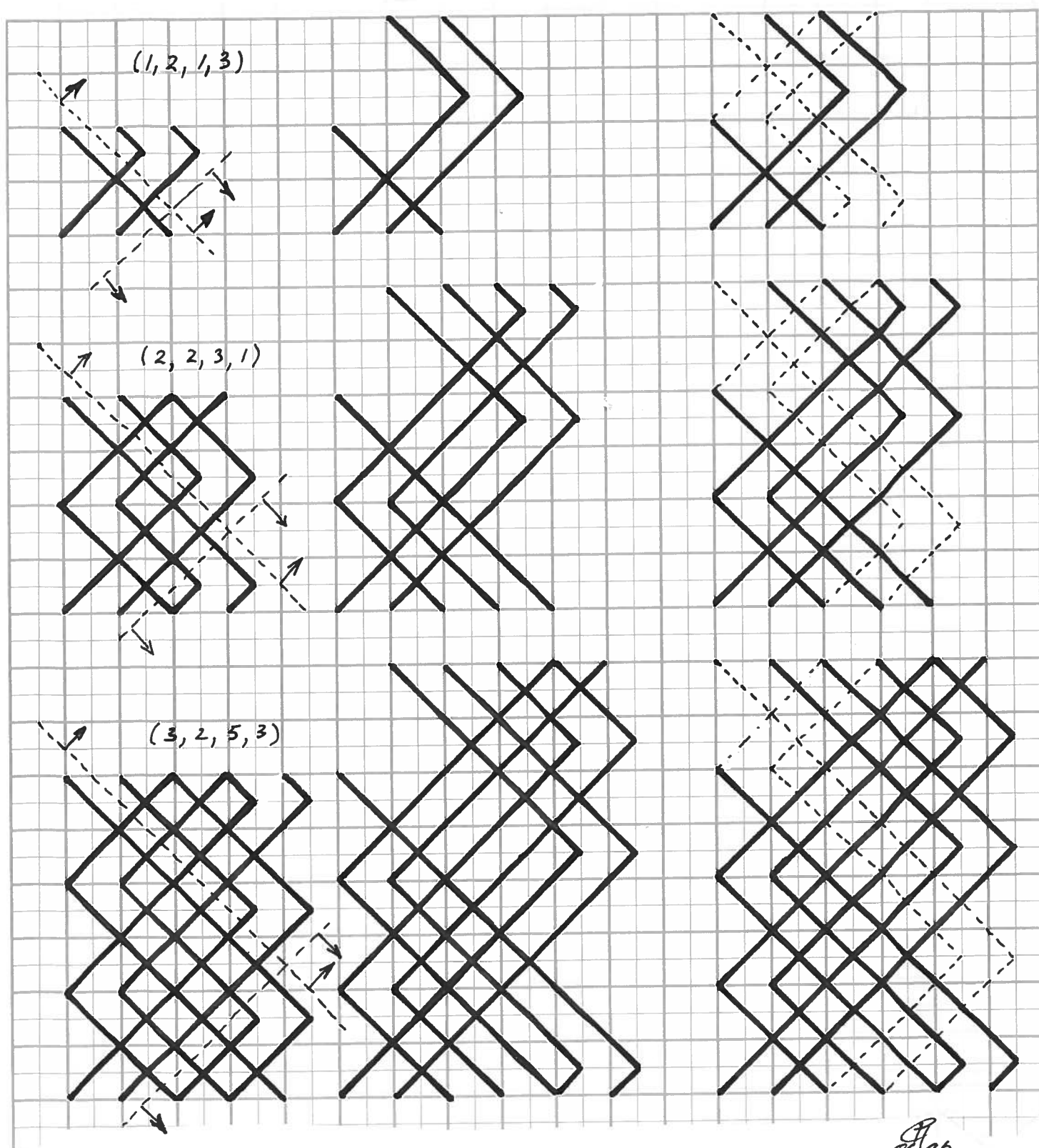
En zelfs daar hoeven we het niet bij te laten. Zoals je ziet hebben we voor $A = 2$ nu al vier series ontdekt. Feitelijk zijn er nog een oneindig aantal andere series te vinden voor iedere waarde van A maar daarbij moet je wat opletten. Zoals je ziet bestaat de x -waarde uit een product minus een ander getal. Zoiets als:

$$(B, A, 2AB - (2A - 3), 1 \text{ of } 3)$$

Dit kan in sommige gevallen, voor willekeurige waarden van n , vervangen worden door:

$$(B, A, nAB - 2A + 3, 1 \text{ of } 3)$$

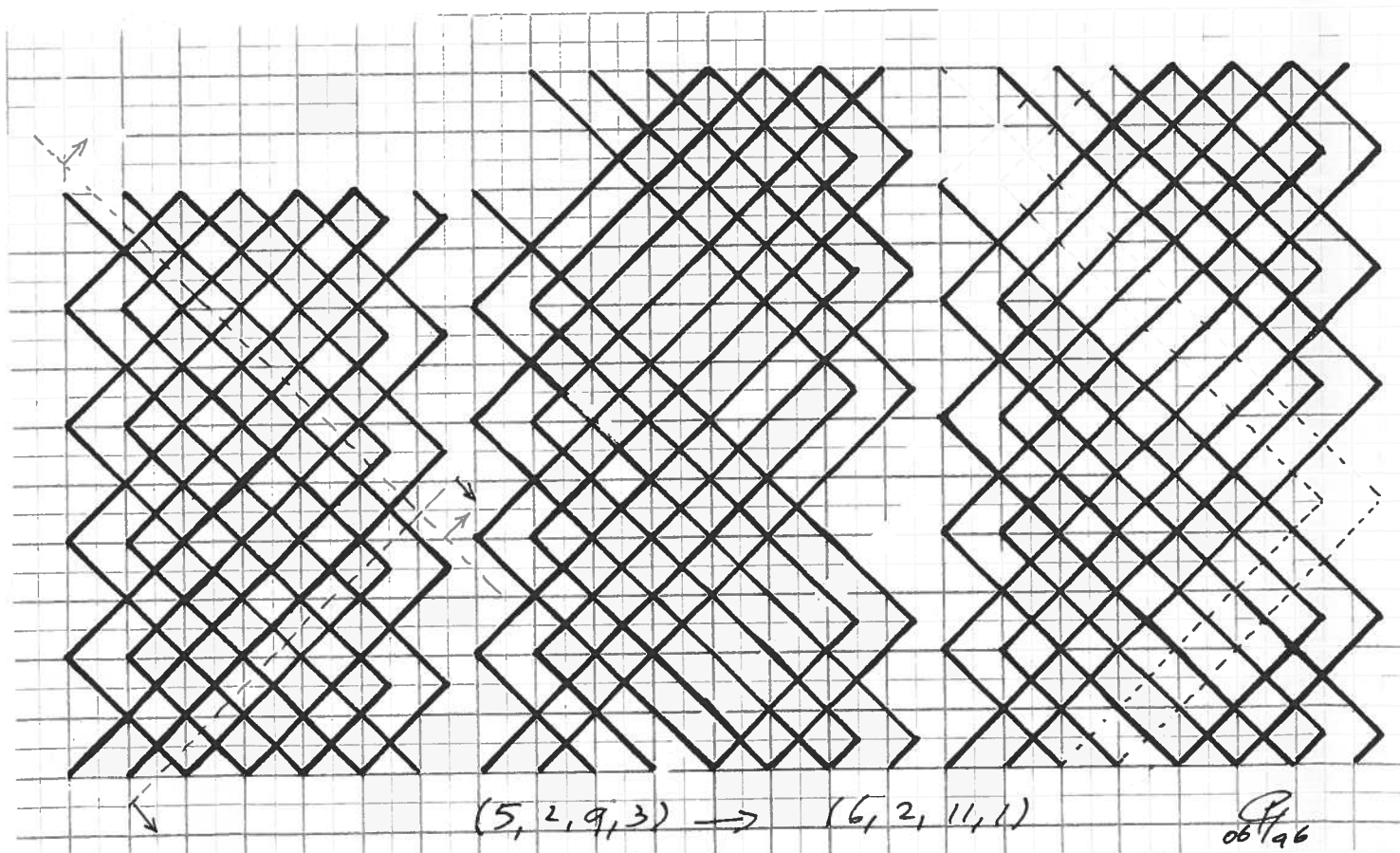
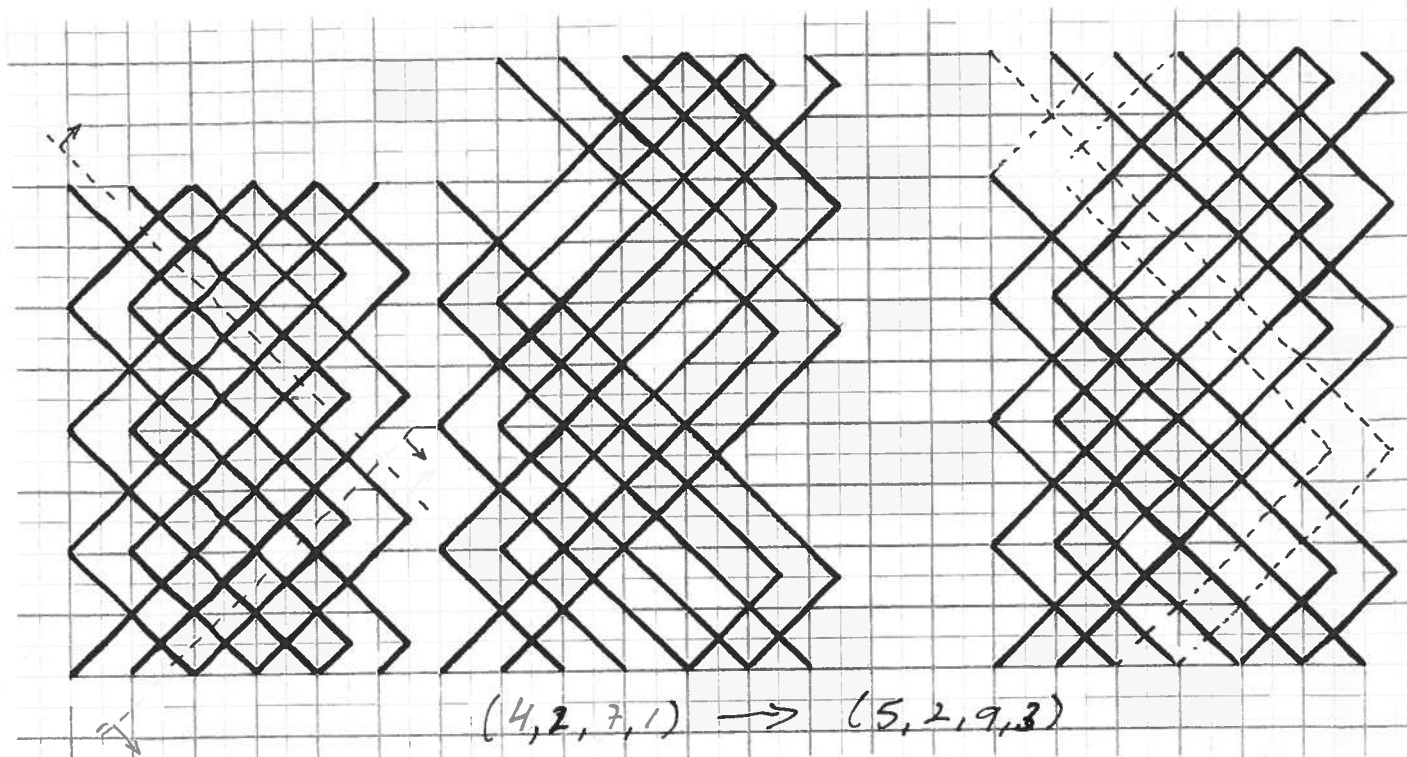
In het eerste geval vonden we een x -waarde van $2A(B-1)+3$. Omdat dit getal altijd oneven is, ging het in onze eerste serie goed. Als het getal $nAB - 2A + 3$ even is ontstaat er een probleempje. Aangezien dat getal je x -waarde voorstelt (de breedte van het equatoriale weefsel in je Geneste Knoop), moet de bijbehorende y -waarde dezelfde pariteit hebben, dus ook even zijn. Helaas is $y=1$ of $y=3$, en dat is beide gevallen een beetje oneven. Goed opletten dus!

96

Hierboven staat de expansie van $(1, 2, 1, 3) \rightarrow (2, 2, 3, 1) \rightarrow (3, 2, 5, 3) \rightarrow (4, 2, 7, 1)$. De stippellijntjes in de linker diagrammen geven weer hoe het raster uit elkaar getrokken wordt om de expansie uit te kunnen voeren.

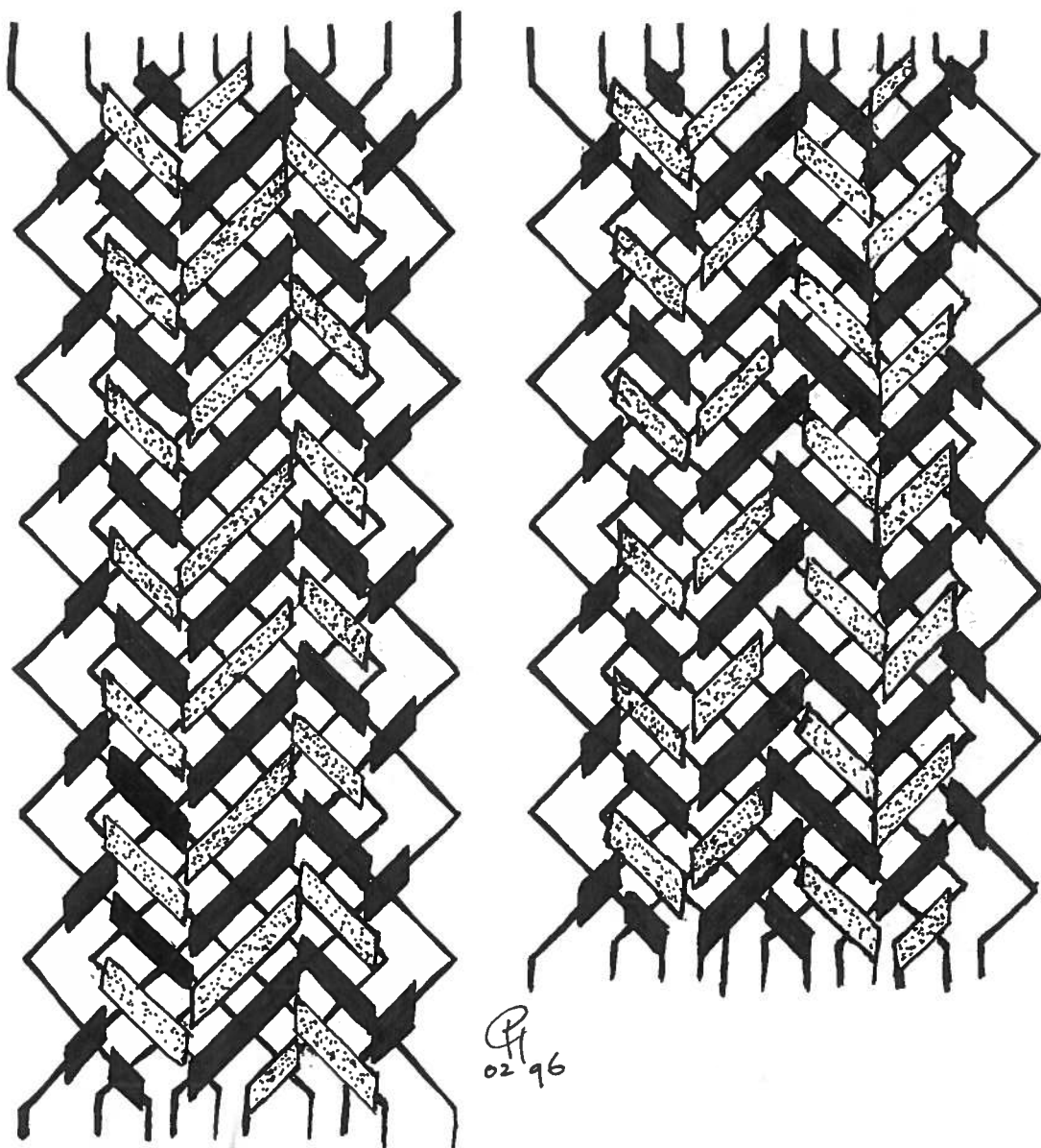
Op de pagina hiernaast staat de expansie van $(4, 2, 7, 1) \rightarrow (5, 2, 9, 3) \rightarrow (6, 2, 11, 1)$.

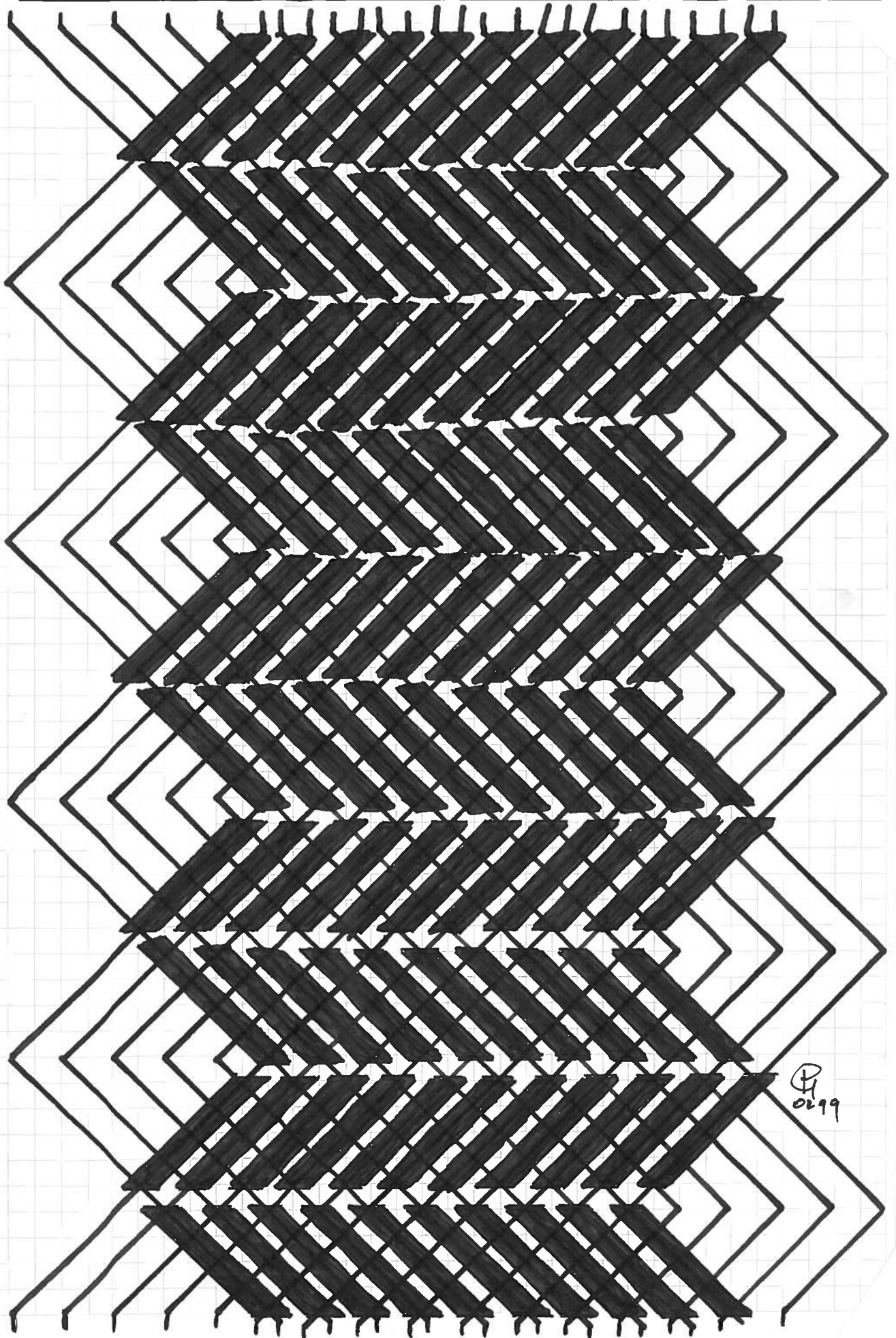

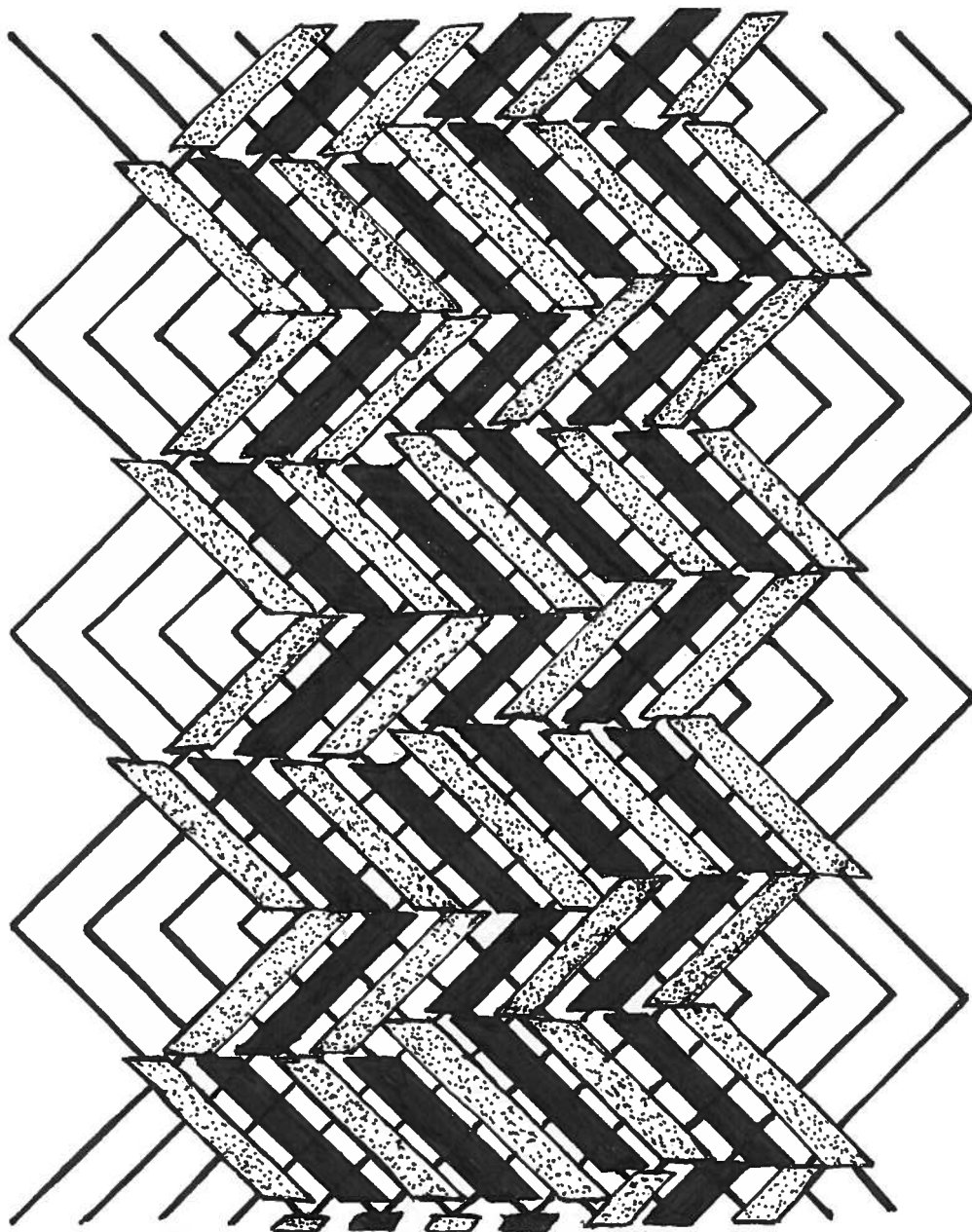
Enige Geneste weeskindjes

Plannen heeft ieder mens. Om die plannen te verwezenlijken moet je ergens beginnen. Ik had een boel plannen voor de toekomstige uitgaven van *Het Knoopeknauwertje*. Daarom heb ik overal nog tekeningen rondslingeren, die in verschillende stadia van "af" zijn. Hier een viertal Geneste Knopen die ooit eens ergens in een of andere KK hadden moeten verschijnen, dat toen niet gelukt is, maar dat nu hier op de valreep nog even doen.....

Hieronder staan de twee Geneste Knopen (7, 2, 8, 0) en (6, 2, 10, 2). Een tweetal fraaie interweefsels met van die Tractorbandspoor coderingen. De eerste is een interweefsel van de Reguliere 7/4 op een 7/6 basisknoop. De andere is een Reguliere 7/5 geïnterweefst op een 6/7 basisknoop. Op de pagina hiernaast staat de enkelstrengige (5, 5, 18, 4) waarop een 5-pass Haringgraat codering is geplempt. Verder is er nog de (4,4,14,6) een interweefsel van de twee Geneste Knopen (4,2,9,3) en (4,2,7,3). Zo zie je maar weer dat Geneste Knopen niet altijd interweefsels van Reguliere Knopen, of GeHoode Knopen (KK21), zijn. Er zijn ook nog fraaie ineenstrengelingen van Geneste specimen.

$$(4, 2, 7, 3) \oplus (4, 2, 9, 3)$$

2 perfect nested knots.

\mathbb{P}
02 96

Neerlands “Hoop” In Bange Dagen

Velen houden van bijzondere sierknopen aan boord. Om die te leren raadplege men de speciale literatuur op dit gebied.

John Davies 1971.

In Rotterdam ligt er op de Leuve kade een bootje, iets onderscheidender en wat minder denigrerend noemt men een dergelijk vaartuig: een tjalk. Deze tjalk “*De Hoop*” genaamd, is afgeladen met knopen. Iets waar knopenlegend Nederland trots op kan zijn. Bij het Maritiem Museum “*Prins Hendrik*” weten ze dat ondertussen ook, want het museum steunt de akties die door Jan Hoefnagel en Jan Ouwelant in een ver verleden geïnitieerd zijn. Jan en Jan zijn de verantwoordelijken voor het reilen en zeilen onderdeks in *De Hoop*. Deze heren sparen al vele jaren knoopjes in hun kabelgat. Ze zijn nu zelfs bezig een heuse computer presentatie over hun activiteiten te maken. Daarin wordt uitgelegd hoe speciale knopen te maken, hoe ze eruit zien enzovoorts, enzovoorts. De bedoeling is binnen afzienbare tijd een CD te branden met de presentatie die op iedere huishoud PC erop nageslagen kan worden. Modern tijden gloren dus in de knoopwereld daar op de buikdenningen van *De Hoop*.

Het is echter niet alleen maar nieuwe tijd dat het klokje in de *De Hoop* tikt. Er is namelijk ook een veritable bibliotheek gevuld met allerlei werken over de knopoleggie, een uitgebreid archief van knoopsels met werk konstrukties dat de vele uitpuilende ordners *net niet* kan bedwingen, en er is een permanente zéér indrukwekkende fraai_achter_glas_verpakte tentoonstelling van schiemanswerk-artefacten en gereedschappen te bewonderen.

Zoals iedere achterpagina van *Het Knoopeknauwertje* ons leert, is de tjalk het toneel van de maandelijkse knopenleggers bijeenkomst. In dat kader was ik in september 2000 even in Rotterdam. Ik wilde een grote doos met knopen uit mijn knoopverleden, alsmede een overschot exemplaren van KK, doneren aan de knoopscene die vanuit *De Hoop* gestimuleerd wordt. Het materiaal werd in dank aanvaard en zou een plaatsje vinden in de periodieke cursus die Jan en Jan geven voor leerlingen van de zeevaarstscholen. Ze hebben in dat kader ook een aantal boekjes gemaakt die uit allerlei bronnen van over de hele wereld hun lesstof halen.

Tijdens de openingsuren is iedereen in *De Hoop* van harte welkom om een knoopje aan te komen praten, of om zomaar eens te komen kijken naar de permanente tentoonstelling achter glas of door het archief heen te rausen. Er liggen stapels illegaal gekopieerde boekjes, maar ach een kniesoor die daarop let. Hun CD zal te zijnder tijd ook wel voor “onderwijsdoeleinden” vermenigvuldigd worden. Een goede zaak, want zo blijven de mensen aan de knoop. En zorgt ervoor dat de Nederlandstalige knoopfolklore in *De Hoop* voortleeft. Het gaat immers om het bereiken van dat hogere doel, toch?

De Jaarlijkse Aanvulling Op De Nederlandstalige Knoop Bibliografie

Dank aan Ronnie Wouters (Schoten), Emil Hüsstege (Den Bosch), Frederica Huizenga (Harlingen), Jan Hoefnagel (Dordrecht) en Jan Ouwelant (Rotterdam) voor hun bijdragen aan deze lijst

Karl **Bareuther** en Manfred **Sell**: *Van hondepunten, hanekammen en de-kat-met-negen-staarten*, Deutsches Seilhafenmuseum, Verlag Isensee Haarenstrasse 20 26122 Oldenburg, ISBN 3-89598-684-4, schriften des Deutschen Seilhafenmuseum; Bd 8, 2000. Tweetalig boekje naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling over schiemanswerk van de zeeman in het scheepvaart museum te Carolinensiel. In samenwerking met o.a. het Veenkoloniaal museum te Veendam. Geïllustreerd 48 pagina's, bibliografie.

J van **Belle**: *Basisvaardigheden binnenvaart, onderdeel Schiemanswerk*. Uitgegeven door het Noordzee College, afd VMBO Rijn- en binnenvaart, 8860 AB Harlingen. Zw illustraties, vraag en antwoorden boek, 54 pagina's, ongedateerd.

Pieter **Le Compte**: *Prakticale Zeevaartkunde en theoretische kennis voor handel en scheepvaart*, G. Hulst van Keulen, Amsterdam 1842, herdruk 1844, 313 bladzijden. Voor een interessante discussie van dit werk zie ook Merrit Edson (1974-1979) in *The Nautical Research Journal*, uitgegeven te Washington. Deel 2, pp29-35, gaat over Pieter Le Compte's ideeën mbt touw en touwbewerking.

Willem K. **Coumans**, Peter **Jansen** en Marcel **Vleugels**: *Tajiri*, 1991, Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, Oude Lindestraat 70, 6411 EJ, Heerlen (045-579911), ISBN 90-6601-501-2, trefwoord: kunstgeschiedenis. Boek is uitverkocht, maar wordt mogelijk in de toekomst herdrukt. John **Davies**: *Zeilen met plezier*, Video Boekenreeks nr. 16, Elseviers NV Amsterdam 1971, ISBN 90-10 009 629. Blzn. 142-143 "Steken en Splitsen", vertaling J.G Baggerman uit het engels boek *Sailing*, uitgegeven door Bill Stallion Hanley 1969.

Nelly van **Maarseveen**: *Handwerkalbum van Nelly van Maarseveen*, Zomer en Keunig, Ede, ISBN 90-210-1974-4. Uitgegeven 1981. Fascimile uitgave naar aanleiding van het vinden van het borduur schrift van mej. Nelly van Maarseveen uit 1886. Toont enige knopen zoals gebruikt in macramé. 22 bladzijden.

J.G.G **Nottrot**: *Nothing all, inzicht in de vierde dimensie*, Met een voorwoord van Dr. C.H van Oss. Uitgeverij P Noordhout N.V, Groningen/Djakarta, blzn.125-126 over eigenschappen van 2- en 3- dimensionale knopen.

P.**Ouwehand**: *Breien en boeten*, Technische Uitgeverij Kemperman N.V Culemborg, 1968.

J.**Sytma**: *Zeilen voor iedereen*. L.J Veens uitgeversmaatschappij N.V Amsterdam. ISBN 90 204 125 31, 1970. Hoofdstuk 10, Blzn.115-125, "Het touwwerk".

Kevin **Walker**: *Leer Bergbeklimmen*, uitgegeven door Kosmos-Z&K uitgeverij BV, Utrecht 1997, ISBN 90-215-94315. Blzn 8,24,25,40,80-83 (knopen) , 38-40 (kennis van touw). Oorspronkelijk uitgegeven door Dorling Kimberley ltd, London 1991-94 getiteld *Learn rockclimbing in a weekend*.

W.Zandvoort: *Behouden vaart, handboekje voor veilig varen met motor en zeil*, tweede oplage speciaal gedrukt en aangeboden door de assurandeuren van de Watersport Polis. Algemene verzekeringsmaatschappij Diligentia van 1890 NV. Uitgegeven door C.A.J van Dishoeck, Bussum, publicatie datum onbekend (circa 1970). Hoofdstuk 16: "Touw en Schiemanswerk", blzn.87-90.

Basis Cursus Siersteken en plattingen, Cursusboekje van het Maritieme Buitenmuseum te Rotterdam, verzorgd door Leden van het Internationale Gilde van Touwbewerkeren en personeel van de Zeevaartschool, 32 pagina's, zw illustraties, ongedateerd circa 1999. Compileren: Jan Hoefnagel en Jan Ouwelant.

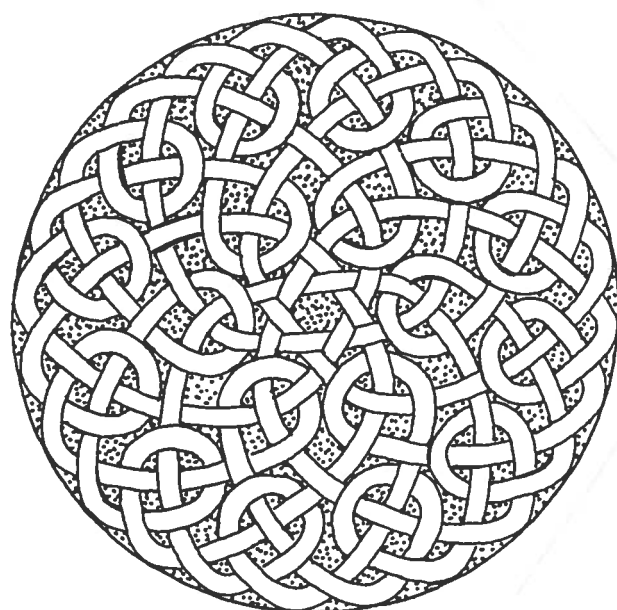
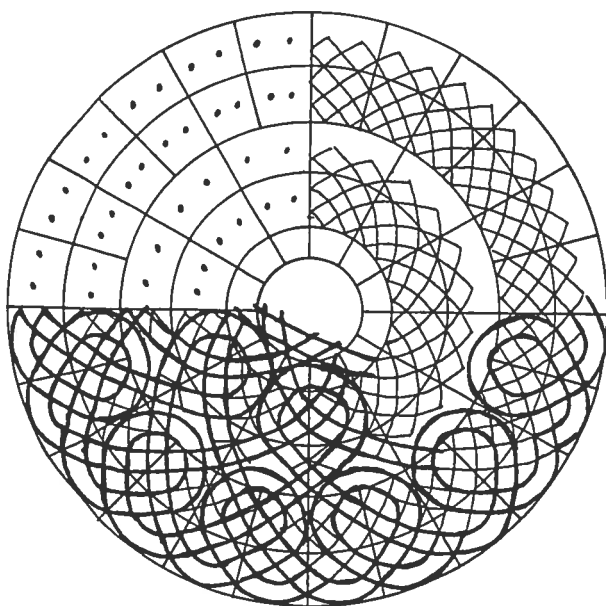
Basis Cursus Knopen, Steken en Splitsen, Cursusboekje van het Maritieme Buitenmuseum te Rotterdam, verzorgd door Leden van het Internationale Gilde van Touwbewerkeren en personeel van de Zeevaartschool, 48 pagina's, zw illustraties, ongedateerd circa 1999. Compileren: Jan Hoefnagel en Jan Ouwelant.

De Gazet van Antwerpen, "De Frut leert mannen hun das knopen", Vrije Tijd. Vrijdag 17 maart 2000, bladzijde D6. Gereproduceerd in KK23.

De Terschellinger: Donderdag 11 november 1999, pagina 9. "Jarig Klaas Knop Fonds exposeert in Ons Huis". Artikel n.a.v het 75-jarig bestaan van het Klaas Knop Fonds, zie KK21blz 11.

Waterkampioen, nr.8, 1991; Rob Olierook in het redactionele voorwoord over het verdwijnen van knopen dankzij uitvindingen als fenderklemmen en zo.

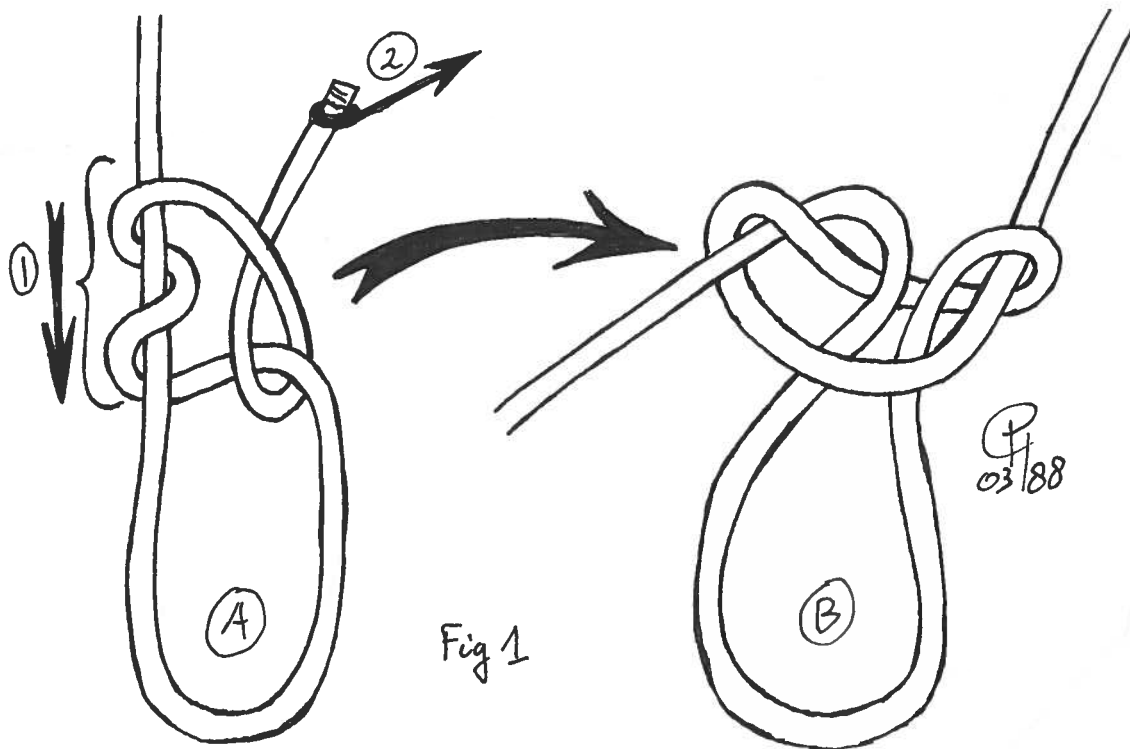
"De kracht van een natuurproduct", *Landleven (Magazine voor buitenwonen en buitenleven)*, 1ste jaargang, no.2, pp75-79 september/oktober 1996, artikel over een ambachtelijke familie touwslagerij in Gorssel [KK2].

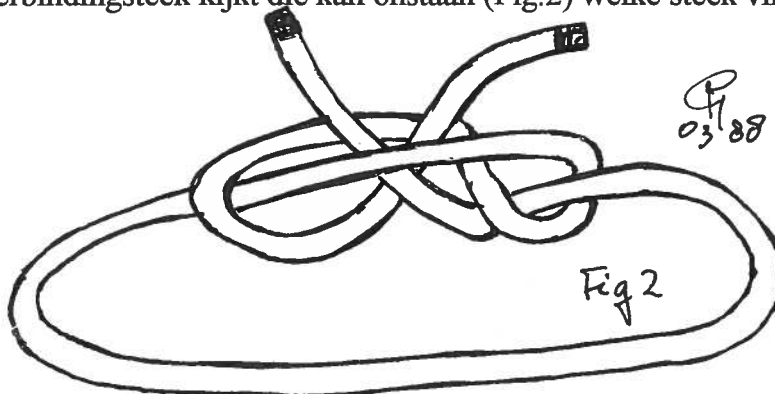
Leuke Lus Knoopjes

In KK10 was ik enthousiast begonnen aan een verhaal over leuke lusknopen. Het heeft me sindsdien aan wat tijd en inspiratie ontbroken om ermee door te gaan. Omdat dit echter het laatste nummer van *Het Knooeknauwertje* is meende ik er goed aan te doen om alsnog een aantal van die lusknopen te tonen, die op mij een of andere indruk maken.

Laat ik beginnen op de winderige Faroer. Daar ontmoette ik ergens in maart 1988 Dr. Svend Erik Pedersen, een Deense KNO-arts die mensen in het ziekenhuis van Tórshavn van hun amandelen en zo afhielp. Daartoe gebruikte hij tijdens zijn operaties een schuivend lusknopje dat precies op zijn plek geschoven kon worden, vervolgens gekapseizt (en dus vergrendelt) en zijn tijd uit kon dienen in het biologisch afbreekbare chirurgisch garen. In Fig.1A is te zien hoe je het blok 1 naar beneden schuift en aan het werkende part 2 trekt om Fig.1.B te krijgen. Als je dit soort toepassingen ziet, wie zegt er dan dat onderzoek naar isotopische deformaties van geknoopte structuren een zinloze bezigheid is? Zal je van mij niet horen, hoor!

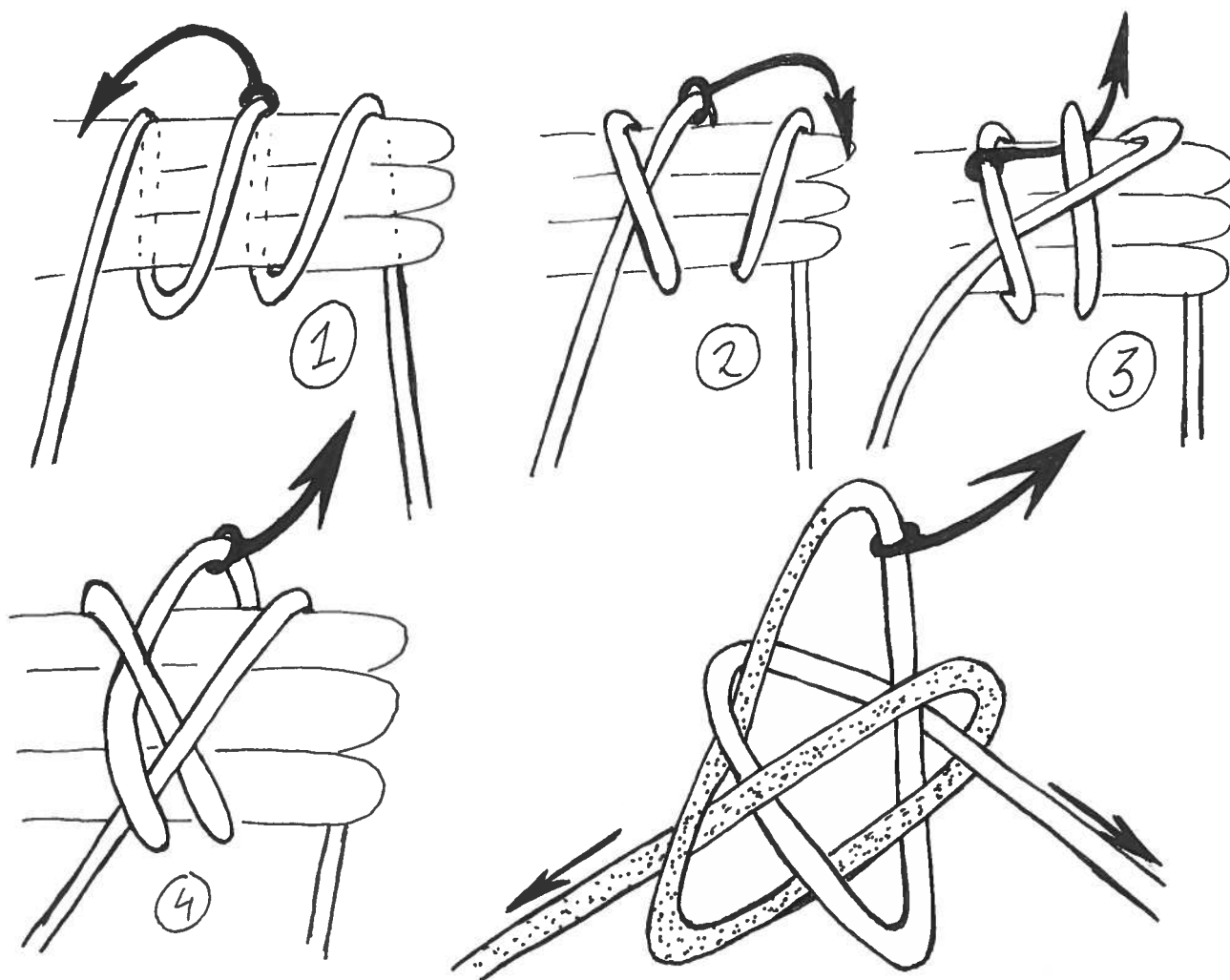
Soms resulteert de kapseiz actie in iets anders dan wat in Fig.1.B getoond is. Als je even goed naar de verbindingsteek kijkt die kan ontstaan (Fig.2) welke steek vindt je dan?

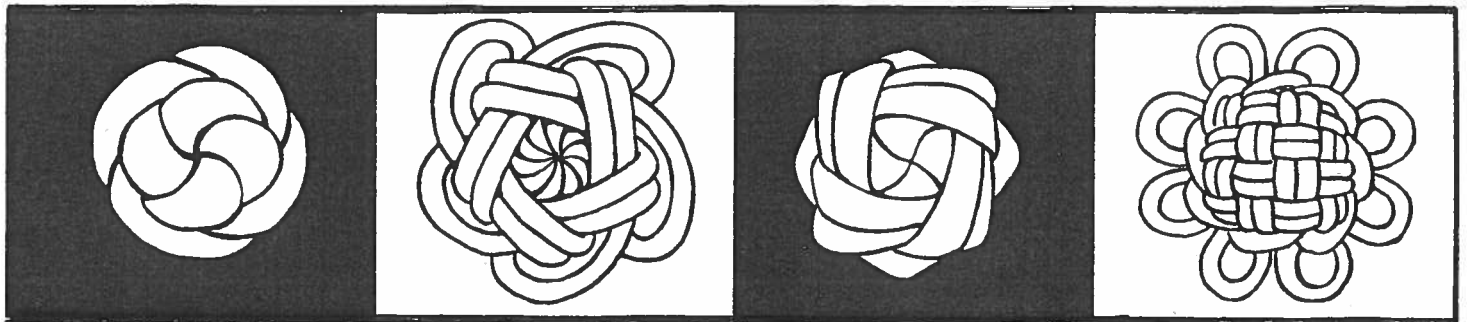
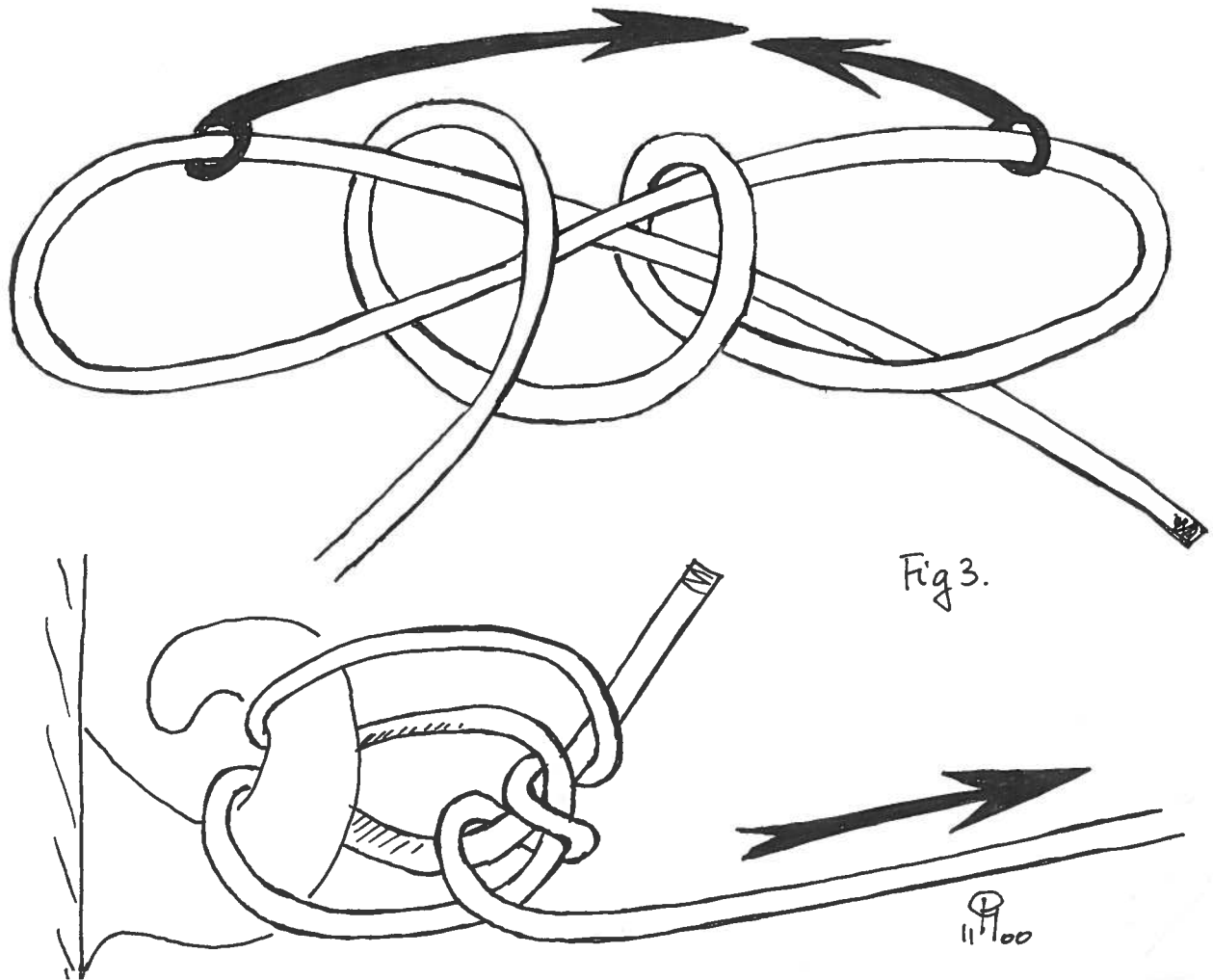
Simpele zielen houden van simpele dingen. Daarom heeft de bindwijze van de Boerenlusknop Knoop[ABOK, blz.191 #1054] zo'n magische uitwerking op mij. Als je 't ding nog nooit gebonden hebt, moet je dat toch eens even proberen. Men neme drie rondtornen rond den ene der beide handen en doet het kunstje hieronder.

Gooi de middelste rondtorn over de linker rondtorn. Gooi de middelste rondtorn over de rechter rondtorn. Gooi de middelste rondtorn over de linker rondtorn en trek door middel van een grote lus in de middelste rondtorn de knoop van je handje.

Er ontstaat een ongelooflijke stabiele lusknop in het midden van je touw. Ashley was er terecht ook lyrisch over. Hij stelt dat de knoop op drie belangrijke punten voldoet: *lead, strength and security*. Vertaal dat zelf maar eens naar Nederlands. Ik ben het in ieder geval helemaal met hem eens.

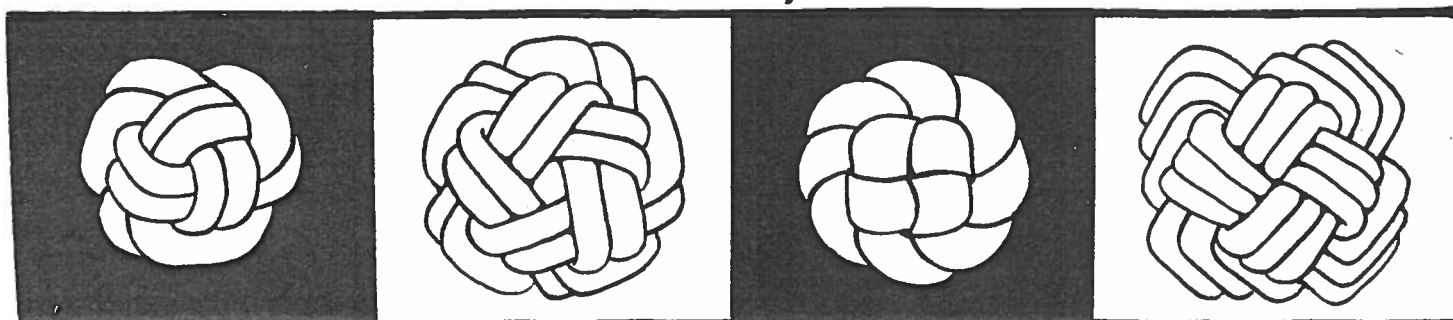
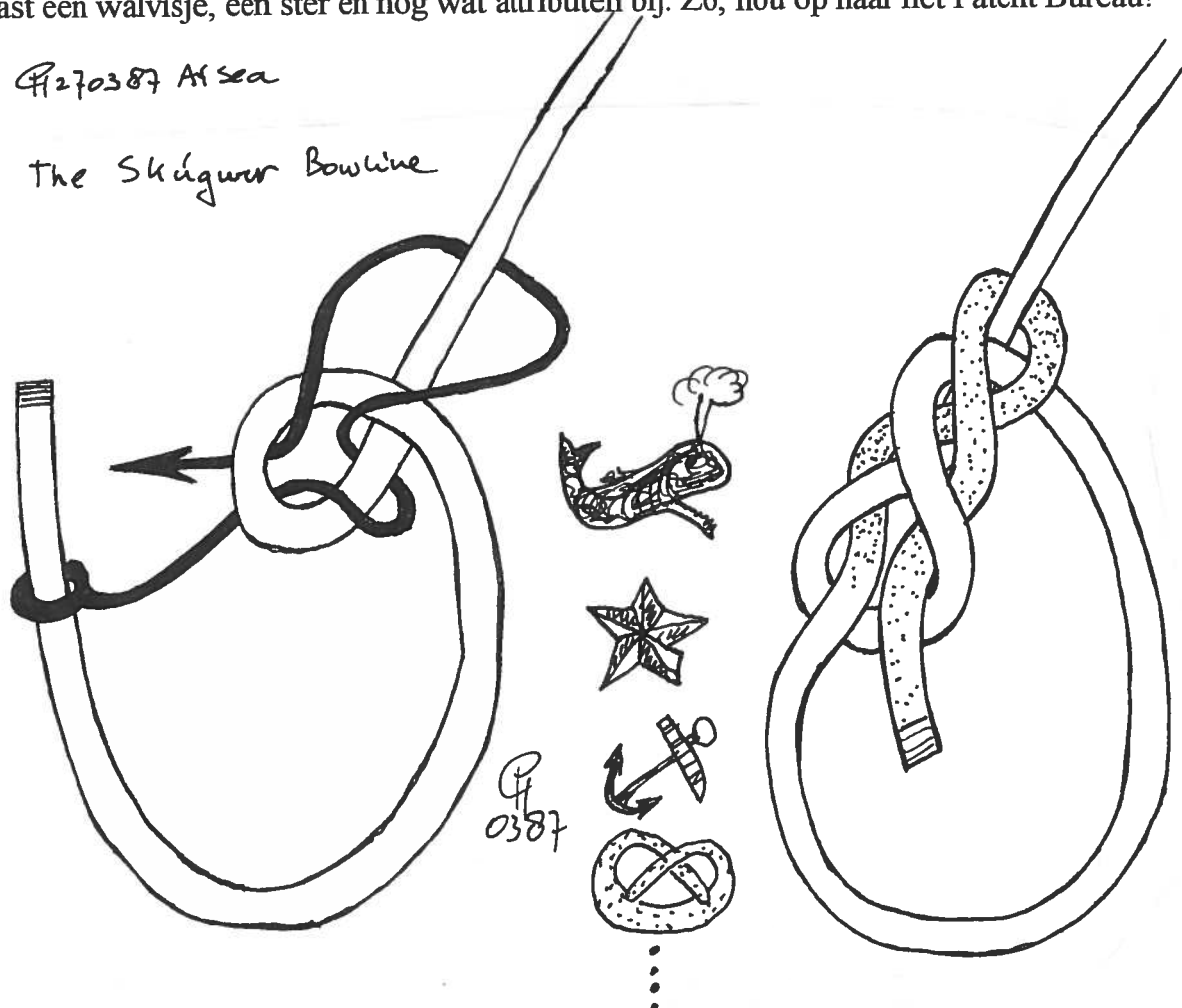
In een Pools boek over zeemanschap (*Polski Ceimanskapski*, of zoiets) vond ik de *Hakowy*. Een snelle manier om met één welgemikte greep een verankeringsteek om een haak te kunnen leggen. Het is een ego-vergroterend hebbedingetje dat in de handen van alle succesvolle zeelieden niet zou misstaan. De konstruktie heeft wel wat weg van een katteklaauw, maar bezit toch een andere verzameling karaktertrekjes. Het is feitelijk een bloedlink beestje, want wee je gebeente als je de verkeerde kant belast, ... Maar ach, zo hebben alle knopen wel wat. En trouwens alleen de Polen gebruikten deze steek. Oja, soms leggen ze er nog een Halve Steek op, ... voor de betrouwbaarheid, weet je wel....

Een heel ander verhaal over het schizofrene karakter van een wereldberoemde lusknop vertelt Clifford Ashley namens Admiraal Alston [ABOK, blz.186, #1015]. Het is inderdaad zo dat een Paalsteek afentoe iets anders kan doen dan jij denkt dat ie zal doen. Door middel van zogenaamde *redundant tucks* (overvloedige doorsteken??) kun je het gedrag van iedere knop beïnvloeden. Alston deed één suggestie voor verbetering van het gedrag van de doodgewone Paalsteek. Vandegriend doet er dus ook minstens één. Die zie je hieronder. Let op wat er gebeurt door dat extra slagje. De knop kinkt als een gek, maar vertoont verder alle goede eigenschappen van de Paalsteek én van de Chirurgijnsteek! Ondanks dat alles dus een gaaf steekje. Ik zal hem maar de **Skúgvur Paalsteek** noemen omdat ik op 27 maart 1987 op die gelijkgenomde tobbe op de Noord Atlantiek ronddobberde. Bovendien zet ik er, in de beste Ashley traditie, maar alvast een walvisje, een ster en nog wat attributen bij. Zo, nou op naar het Patent Bureau!

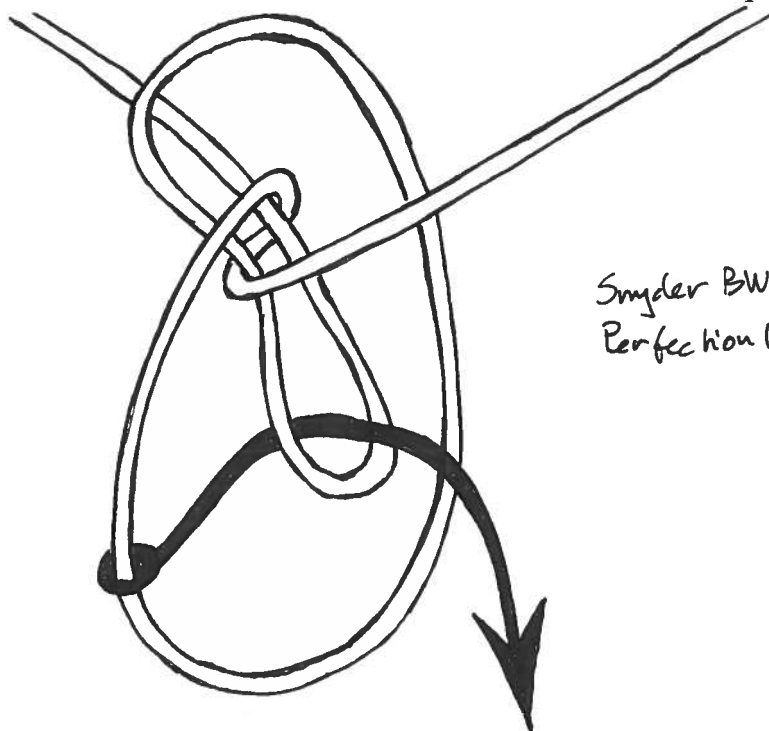
#270387 At sea

The Skúgvur Bowline

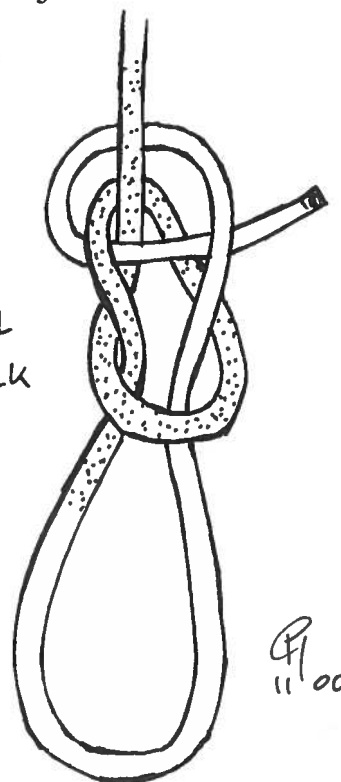

In hun boekje *Knots and Lines Afloat (illustrated)*, door Van Nostrand in 1967 uitgegeven vertellen Paul en Arthur Snijder hoe Arthur Snijder een manier bedacht had om een niet-schuivende lusknop te maken. Hij had die manier zelf bedacht, maar de knoop is een oudje. Het is de Perfection Loop, ook wel de Angler's Loop Knot genaamd. Hoe dat ding te maken?

Neem een lus in je hand en breng het werkende part er in een grote bocht omheen. Vorm nu met het werkende part een twee bocht om het lusje, maar snoer dit stevig vast. Je krijgt de situatie uit de figuur hieronder. Steek je hand door het oorspronkelijke lusje en trek de eerste bocht erdoor naar boven. Hierdoor ontstaat een niet-schuivende lusknop.

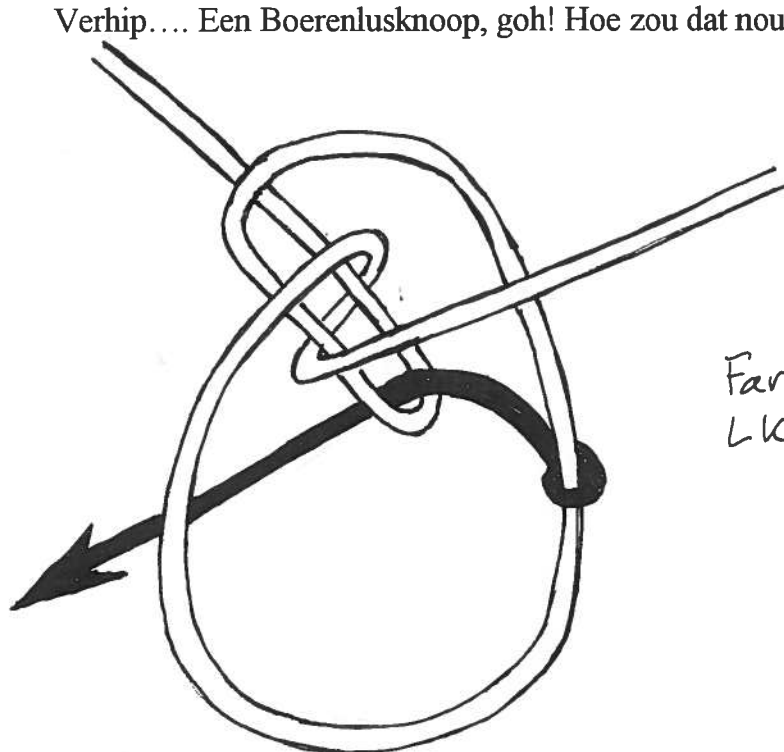

Snyder BWL
Perfection LK

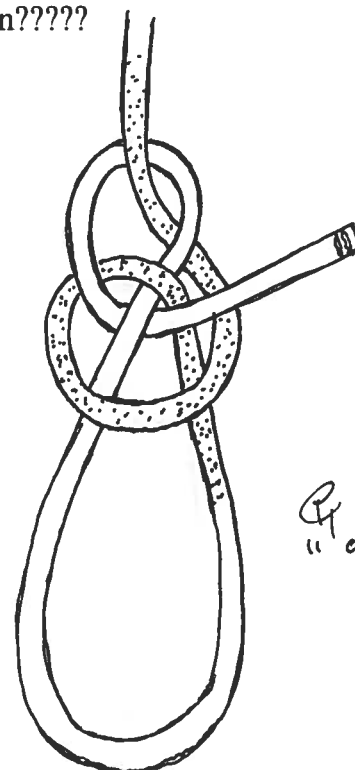

GH
11'00

Hmm, wat gebeurt er nou als ik mijn eerste bocht door mijn lusje naar beneden toe wegsteek? Verhip.... Een Boerenlusknop, goh! Hoe zou dat nou komen????

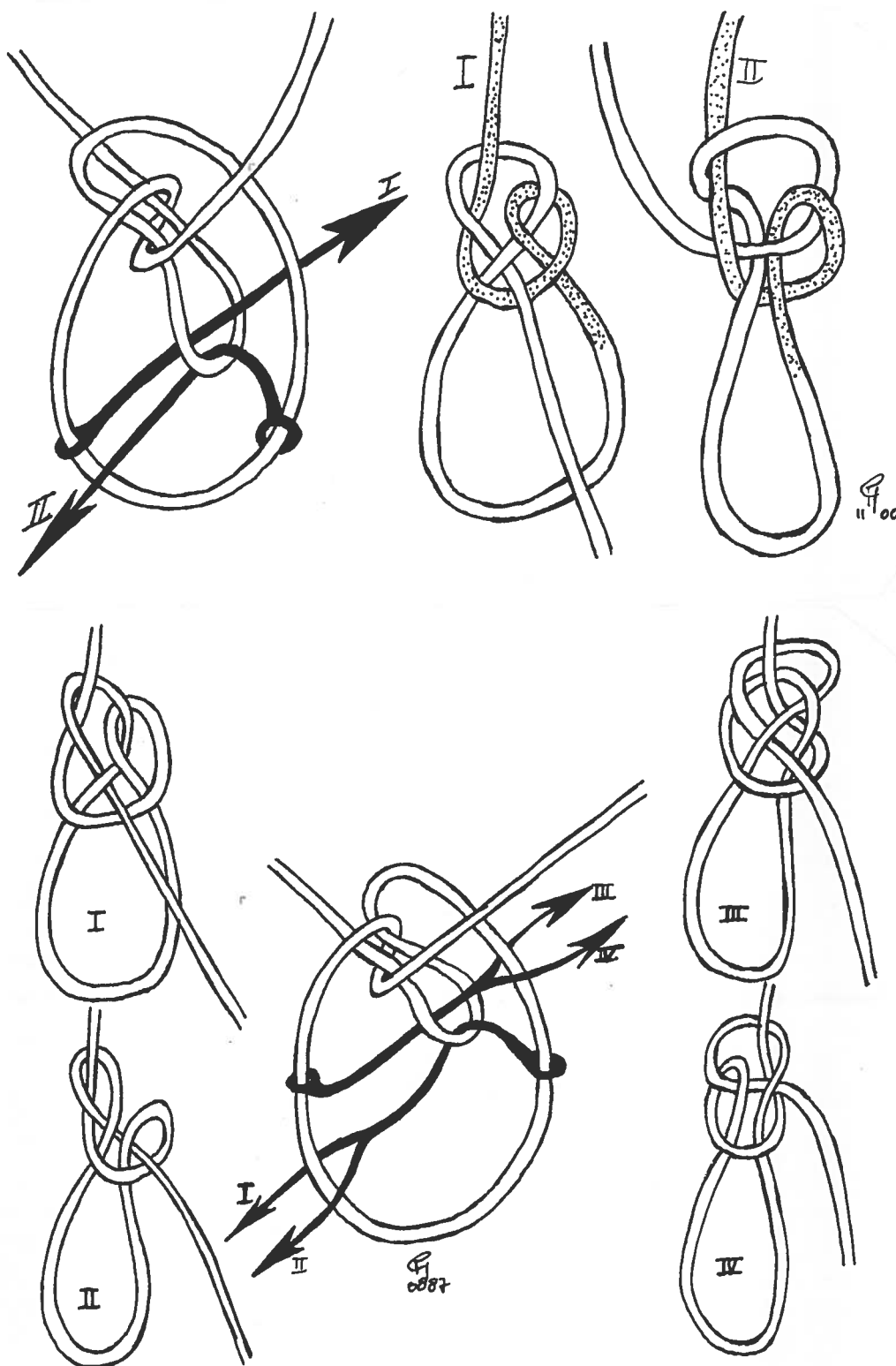

Farmer
LK.

GH
11'00

Op dezelfde stomme wijze kun je nog twee andere lusknopen vinden. Ze staan hieronder. Als je dan wat met de startconfiguratie begint te muggelen, wordt het helemaal leuk. Een simpele draai verwijderen en je hebt weer een hele berg vervolg steken. Ik heb eens een zomer zoet doorgebracht, ronddobberend op een bootje in het polaire hoge druk gebied boven de poolcirkel, om een stoot varianten op dit thema te vinden. Ik zou zeggen, moet je ook eens proberen. Leuk, die poolcirkel.....

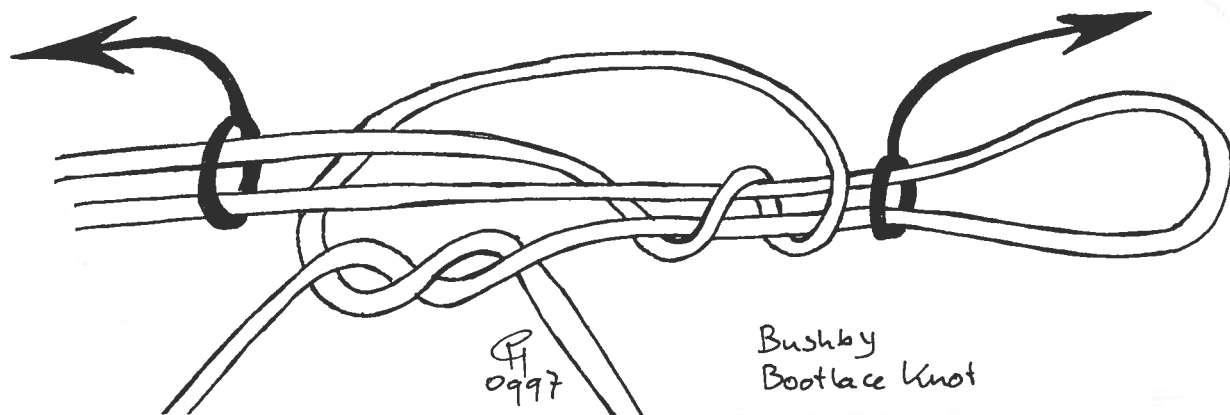

Wist je dat..

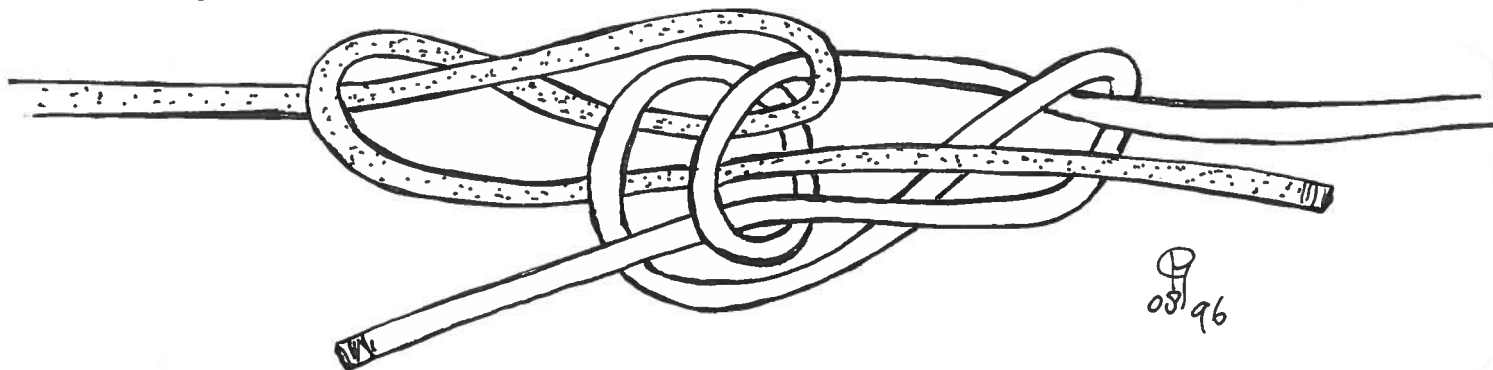
... de Nederlandse astronaut Wubbo Ockels hardstikke geïnteresseerd is in touw? Op vrijdag 28 september j.l. was hij in een vraaggesprek met Radio 2 Ontbijtradio's presentator Hans Kranenbarg te horen over zijn "laddermolen", een vliegers constructie die door kilometers lange touwen dynamo's gaat aandrijven. Wubbo werd helemaal lyrisch toen het ging over de technische uitdagingen voor het maken van de 16 kilometer lange, niets-wegende vezels door DSM....nou de knopen nog, dacht ik, want daar zei Wubbo niets over!

Verstrikt in je schoenveters?

Om de zoveel tijd lees je in knopenbladen en -boeken iets over het strikken van schoenveters. Nou valt daar natuurlijk héél véél over te vertellen, maar of het nou zo machtig spannend is? Geeuw,... ik weet het niet. Twee dingen blijven me toch bij. Het zijn handigheidjes die je zelf ook bijna zou gaan gebruiken, als je geen velcron sluitingen op je schoenen zou hebben, zoals ik. De eerste is de truck van George H. Taber [ABOK, p221, #1220] en de tweede is de *Bootlace Knot* van Henry North Grant Bushby. Leuke dingetjes, hé? Maar wat is er nou zo leuk aan?

Omdat dit, wat mij betreft, de laatste Knooeknauwer is laat ik je niet gaan zonder nog een van die vreemde gedochten in je maag te splitsen. Iets dat in geen een boek te vinden is maar toch iets magisch heeft:

**Dit was de laatste Knooeknauwer
Allen die bijgedragen hebben: bedankt!**